

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Félévre . . . 6 kor. — fil.	Félévre . . . 9 kor. — fil.
Negyedévre. 3 kor. — fil.	Negyedévre 4 kor. 50 fil.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Törvény a városokról.

Ünnepi czéczók és pezsgős bankettek szeretjük hangsúlyozni, hogy a vidéki városok a magyar állam legerősebb góczpontjai s innét sugárzik ki egy környékre a magyar kultúra, a fejlődés; ezek a helyek a kereskedelem és ipar emporiumai.

A valóságban azonban nem látjuk a városok egészséges fejlődését, boldogulását, mert az állam, a kormány alig törődik valamit a városokkal s a helyett, hogy jóakaró támogatásban, segítségben részesitené, megfizettet velük mindent; egy-egy új hivatal elhelyezésénél a városok erejét túlhaladó licitációkat rendez; ami jövedelmező, mint a fogyasztási adók stb., kiveszi a városok kezéből, hogy ilyen uton minél több pénzt juttathasson az államkormányzat molochjának.

Ezeknek az igazságoknak a bizonyításáért nem kell messze mennünk. Az elsőre vonatkozólag elég rámutatnunk a kir. Táblára.

De hát azt hiszik a városok belső ügymenetét nem ismerők. hogy a városoknak meg van az autonómiájuk s ezen belül tág

terük nyílik ügyeik intézésére, egész függetlenül. A valóságban pedig akként áll a dolog, hogy ez az autonomia tulajdonképpen a papiron van, mert a miniszteri omnipotencia bármely közgyűlési határozatot csak egyszerűen keresztül húz.

A városok győri kongresszusán végre hangot talált az a sok panasza, amelyek között nem a legcsekélyebb az, hogy a városi tisztviselők nagyobb része állami funkciók végzésével van agyonnyomorítva.

Arad városa most fölíratot intézett a képviselőházhoz, amely feltárja a városok sérelmét és külön városi törvény alkotását kívánja, amely „megadja a városoknak a jogot, hogy községi szervezetüket saját autonómikus körükben állapíthassák meg, háztartásukban és vagyonkezelésükben szabadon rendelkezhessenek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Távirati tudósítás. —

Nagyon megcsappant érdeklődés mellett folytatta ma a Ház az összeférhetlenségi javaslat tárgyalását. Nem volt pikáns

fölszólamlásokra kilátás, így tehát csak kevesen jöttek el a honatyák közül. Az ülés-teremben nagy a hőség és általános az a nézet, hogy a nyári szünidő a nagy meleg következtében sokkal előbb meg fog kezdődni, mint azt eleinte tervezték. Ugy hallatszik, hogy a Ház legfeljebb e hó végéig marad együtt.

Perczel elnök az ülést megnyitván, Széll Kálmán miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt elő az elhagyott 7 éven felüli gyermekekről való hatósági gondoskodás tárgyában, mire áttértek az összeférhetlenségi javaslat folytatólagos tárgyalására.

Visontai Soma az ügyvédképviselők érdekében szólal föl. Kifogásolja a javaslatnak azt az intézkedését, hogy az ügyvédképviselők feleik érdekében ne járhasanak közbe a miniszternél Magyarországon a jogszolgáltatási ügyek oly nagy halmaza tartozik az egyes miniszteriumok hatáskörébe, hogy az ügyvédek gyakran jönnek abba a helyzetbe, hogy egyes ügyekben a miniszterek informálását szükségesnek látják. — Mindezeknél fogva Vancsó Gyulának a javaslat 14. szakaszához beadott indítványát, mely szerint a minisztereknél való közbenjárás, csak a beadványok ellenjegyzésére szorítkozhatik, nem tartja elfogadhatónak. Megegyezik, hogy szegény embereket utasítanak ki; hát ez esetben ne járhasson közbe az ügyvéd-képviselő a miniszternél, a ki az ilyen ügyekben utolsó fórum? Pedig ilyen esetben az ügyvéd rendszeren egészen díjtalanul jár el, minthogy legtöbbször szegény munkás emberekről van szó. Szóló a Vancsó indítványában hypokriszist lát. Hát olyan gyengék a miniszterek, hogy félnek a képviselők befolyásától? Mert az indítvány azt a látszatot kelti, mintha a minisztereket a képviselők befolyásától akarnák távol tartani. Erre nincs szükség. Minden miniszter eléggé önálló és független ember, hogy csak az igazságérzet által engedje magát vezetetni intézkedéseiben. — Vancsó in-

Egy asszony.

Mielőtt elszánta magát, hogy megrántja a csengőt saját házkapuján, a félelmes izgatottság néhány percig a kapu előtt marasztotta. Lelkiismeretében a vad féltékenység mindinkább megszelídült arra a gondolatra, hogy hátha nevétségessé válik. Most már elhitette magával hogy eddigi gyanui is tán alaptalanok voltak. Igen csufos felsülés volna, ha sikertelenül rendezte volna ezt a meglepetést. Otthon azt mondani, hogy elutazik s pályaháztól lopva, titkon hazajönni: csakugyan nevétségessé!

És ha csakugyan találna valakit a feleségénél, mit tenne? Ha pedig nem talál, mit mondjon a feleségének?

Most már őszintén sajnálta, hogy ezt a badar utazást olyan együgyű észszel kitervelte. Legjobban szeretne csakugyan elutazni, ezzel az átkozott bőrönddel együtt, mely mázsás súlyjal huzza le karját és vállát, szüntelenül az utazás ostoba tervére emlékeztetve.

De már nem utazhatik el, mert hátha meglátta az egyik cseléd a lobcsátott alakredőnyön át.

Ej, megrántotta hát a csengőt! A következő pillanatban egy szolgáló kinyitotta az ajtót és olyan feltűnően fejezte ki a gazdája váratlan hazatérte miatt való meglepetését, hogy a férjet ismét megszálta a gyanu ördöge. Igen, gyanus mesterkélt ez az álmélkodás.

Lelkendezve, az izgatottságtól sápadtan rohant fel a férj a lépcsőn; kalapját kiejtette a kezéből; a bőröndöt elfeledte letenni — s cipelte magával a nehéz terhét.

Berontott az asszony háló zobájába.

Az asszony egyedül volt s a díványon feküdt. A szőnyegen nyitott könyv hevert, s a szép asszony bizonyára olvasás közben aludt el.

A neszre az asszony felvetette szemét; kissé fölemelkedett s csodálkozva kérdezte.

— Itthon vagy! Mi történt?

— Semmi! — felelte a férj zavartan és sápadt arcát szégyenpir borította el. A zavartsága olyan kínos volt, hogy e pillanatban jobb szeretne volna, ha feleségét tetten éri vala.

— Nos, mi történt — kérdezte újra az asszony és vizsga, fürkésző tekintettel nézett férjére.

— Lekéstem a vonatról... Istenem, hát csak értesz...

— Lekéstél a vonatról?... Ez nem igaz!

— Hogyan?

— Nem igaz! A szolga, aki kikisért a vonathoz, hazajött s azt mondta, hogy jókor érkeztek. Ő maga megváltotta jegyedet s kikisért a váróterembe.

A férj összereszt. Agyát hirtelen újabb gyanu járta át.

— Ah... a szolga mindezt elmondta? .. Ez azt bizonyítja, hogy kérdezted.

— Természetes. Kérdeztem, mert a dolog érdekelt — felelte az asszony kegyetlen gunyval — tehát csak rajta: mond meg röviden nyíltan: miért nem utaztál el?

indítványának utolsó berekesztését nem fogadja el.

Szöll Kálmán miniszterelnök a javaslattal minden függési viszony eliminálását óhajtotta. Szóla másképp fogja föl a kérdést, mint Visontai. Véleménye szerint Vancsó indítványa még kedvezőbb, mint a javaslat eredeti szövegezése. Nem tartja helyesnek, hogy az ügyvéd-képviselők közbe járhatnak a miniszternél, míg a többi képviselők nem. Kéri Vancsó indítványának elfogadását. (Általános helyeslés.)

A Ház ezután Vancsó Gyula indítványával elfogadta az új 14. szakaszt.

A 15. szakasznál Just Gyula hangsúlyozza, hogy ez a javaslatnak legfontosabb szakasza, mert ez a bírói eljárásra vonatkozik. A régi törvényt azért kellett reformálni, mert a parlament bíróság a törvényt sohase hajtotta végre. A régi bajt csak úgy fogják gyökeresen orvosolni, ha az új törvénynek feltétlen végrehajtásáról gondoskodunk. Ki kell venni tehát a parlament kezéből az összeférhetlenségi ügyekben való bíráskodást. Szóla pártja ezt a szakaszt nem fogadhatja el és pártja megbízásából indítványozza, hogy a bíráskodás összeférhetlenségi ügyekben 8 évre a kuriára ruháztassék. Ha a képviselőház nem képes bíráskodni a megtámadott mandátumok dolgában, úgy bizonyára összeférhetlenségi ügyekben sem. Kéri a szakasz elvetését és indítványának elfogadását.

Bedőházi János, a ki ma tartotta szűzbeszédét, hosszasan foglalkozik az összeférhetlenségi bíróság kérdésével. Csatlakozik Just Gyula indítványához.

Polonyi Géza: Azt hiszi, hogy ha a függetlenségi párt akceptálja Just indítványát, úgy az csak úgy történhetik ha meg nem szavazza az egész törvényjavaslatot. Az egész törvényjavaslat sokkal súlyosabban érinti az ellenzékét, mint a kormánypártot. Mert hisz, ha elvetjük a kuriái bíráskodást, úgy a parlamenti bíróság újra a többségből kerülend ki, amikor is ez a többségi bíróság minden esetben fog találni utat, hogy az egyes ellenzéki képviselőket a házból kizárja. Tisztázni kívánja ezt a kérdést. Ha meghagyják a parlamenti bíróságot, ne legyen az zsüri szerű, de az alapszabályokban körvonalozott bizottsági bíróságban. Ha a többség keresztül viszi azt a zsürinek esufolt bizottságot, akkor nyertünk egy nagyon rossz bíróságot, egy céltalan törvényt. Ha választásra kerülne a sor, a parlamenti zsüri bírósága és a curia között, úgy ő bizonyon a kuriát fogja választani. De itt közbeszóla a saját lelkiismerete, mely eltiltja attól,

hogy egyrészt a curiát munkával túlhalmozza, másrészt pedig kockáztatja a parlament tekintélyét. Fel tőle, hogy az új országgyűlés annyi összeférhetlenségi bejelentést fog magával hozni, hogy az e felett bíráskodó fórum el fog benne merülni. Ép ezért nagyon nagy elővigyázattal kell lenni, mielőtt ennek feladatát a curiára bizzuk. Keresni kell olyan módot, amelyivel ezt a bíróságot a parlament kebelében meg kell hagyni, oly választás alapján, mely az ellenzék jogait is érvényesíti. Ezt olyképen gondolja keresztülvihetőnek, ha a ház minden tagja 8 bizottsági tagot választ, ami által egy oly 12 tagú bizottságot nyerünk, melynek 8 tagja a többségből, 4 tagja az ellenzékéből fog állani. Nem ragaszkodik ehhez a formához, csak példának hozza fel s kéri az előadót és a miniszterelnököt, találjanak módot arra, hogy ilyen bíráskodást lehessen létrehozni.

Szöll Kálmán miniszterelnök: Nem lát veszélyt abban, ha az összeférhetlenségi esetekben egy kinevezett zsüri bíráskodik. Mert itt nincs azé többségről, ellenzék üldözéséről; itt a házban minden képviselő egyforma, egyforma ügyeket szolgál. Nem befolyásolható a zsürit kinevező elnök sem közjogi állásánál fogva.

Polonyi Géza: Láttuk Bánffy Dezsőt.

Szöll Kálmán: Ne polemizáljunk kérem. Az elnöki állás minden tekintetben oly megbízható állás, melynek intézkedéseiben mindenkor lehet megnyugvást találni.

Polonyi Géza: Emlékszem Abrahamovicsra!

Szöll Kálmán: Ne zavarjon képviselő ur!

Polonyi Géza: Ez csak fűszerezés.

Szöll Kálmán indítványozza, hogy a ház az összeférhetlenségi törvény eljárását, a házszabályokkal együtt vegye tárgyalás alá. (Helyeslés). Elnök a vitát bezárja.

A ház többsége elfogadja a szakaszt. Szünet után Szöll Kálmán indítványára elhatározták, hogy holnap megválasztják azt a bizottságot, amely a bíráskodás eljárási módosításait fogja kidolgozni.

Következett Pichler Győző interpellációja a resiczai munkássztrájk ügyében.

A király Prágában.

— Távirati tudósítás. —

Prága, jun. 13.

A mai délelőtt hivatalos fogadásokkal telt el. Reggeli 8 óra 43 perczkor ő Felsége Mária Annunciata főhercegnőt, a Theresi-

anum zárda főnöknőjét fogadta. 9 órakor a klérus jelent meg az audenciás teremben Skrbensky biboros hercegekre vezetése alatt. A hercegekre üdvözlő beszédére ő felsége cseh nyelven ezt válaszolta:

— Köszönettel és megelégedéssel fogadom a hűségnek és ragaszkodásnak emineuziád által a csehországi klérus nevében való kifejezését. (Németül folytatva.) Megvagyok győződve dinasztikus és hazafias érzelmek tisztaságáról. Biztosítom önöket, hogy a katolikus egyház érdekei bennem mindenkor meleg pártfogóra találnak.

Azután a nemesség küldöttségét fogadta a király ugyancsak Skrbensky biboros hercegekre vezetése alatt, a ki ezuttal a következő beszédet intézte ő felségéhez:

— Császári és apostoli királyi Felség! A legmélyebb tisztelet és rendületlen hűség érzelmeivel járul Csehország nemessége Felséged trónjának számolyához. Engedje meg kegyelmesen Felséged, hogy a nemesség nevében kifejezésre juttassam a hagyományos hűség és odaadás érzelmeit, a melyek azt áthatják. (Csehül folytatva.) A nemesség mindenkor és végső lehetetlenségig meg fogja őrizni a legmélyebb tiszteletet Felséged szent személye és a legfelső uralkodóház iránt, a hűséges odaadást a közös hazá iránt.

Ő felsége erre németül a következőket válaszolta:

— Legszívélyesebb köszönetemet fejezem ki Csehország nemességének ezért a lojális üdvözlésért. (Csehül folytatva.) Örömmel győződtem meg róla, hogy a nemesség erős támasza a trónnak és az is marad.

A nemesség küldöttségének fogadása után a tisztikar jelent meg ő felsége előtt Fabiny Lajos tábornagy, hadtestparancsnok és parancsnokló tábornok vezetése alatt. Azután a tartományi bizottságot fogadta ő felsége Lobkowitz herceg tartományi főmarsall vezetése alatt, utána a helytartóság tisztikarát Coudenhove gróf helytaró vezetése alatt, azután a többi állami hatóság előljáróit a bírói kar és a beteg rendőrigazgató kivételével, majd a tartományi tanfelügye őket és a német és cseh állami középiskolák igazgatóit. Ezeket követte az igazságügyi hatóságok főnökeinek és a tartományi főtörvényszék tagjainak fogadása, akiket Wessely tartományi törvényszéki elnök vezetett. Azután még a következő küldöttségek járultak ő felsége elé: Prága város képviselőtestülete, Srb polgármester, Fritsch alpolgármester és Neubert mérnök vezetése alatt, a konzuli testület tagjai és pedig: Neroux de Valois francia főkonzul,

— Majd megmondom... Én... Én... itthon felejtettem...

— Mit?

— A fontos iratokat...

— Hazugság! A fontos iratokat én magam tettem a tárczába.

— Nincs tréfáló kedvem! Te se tréfáltál, mikor elhatároztad, hogy „meg fogsz lepni” s e szavaknál a szőke asszony különben szende szemei vadul villogtak. — Beszéljünk nyíltan, Francesco, ismét féltékenységi rohamod volt, sőt mi több, új gyanu szállott meg. No köszönöm szépen! Nem azt, hogy házasság törőnek tartasz, de hogy. Hanem azt, hogy olyan botránnyosan ostobának tartasz, hogy azt hitted rólam, a saját házadban közvetlenül elutazásod után fogadni fogom szeretőmet. Ah, édesem a színlelt elutazások nagyon is gyakran fordulnak elő az asszonyi hűtlenségek évkönyveiben...

— Nina!

— Ej semmi Nina! Hazajöttél, hogy rám bizonyítsd, hogy házasságtörő és ostoba

vagyok. Legalább az utóbbit kikérem magamnak...

— Hallatlan dolgokat beszélsz!... Nina, kérlek hallgass!

— Különben ha már az volt a szándékom, hogy meglepjem, kérlek ne állj itt zsebrögdögözve kezek el. Azt gyanítod, hogy a szeretőm a házban van: jó keresd hát meg. Remélem, olyan nagyon ostobának nem hittél, hogy magam állítom ide az orrod elé. Keresd meg, az egész házat kutatass át mindent alaposan. Szerencsédre jól van építve ez a ház, csak egy kijárat van: az, a melyen bejöttél. Keresd, keresd! A ki itt volt, mikor bejöttél, annak még most is itt kell lennie. Kezd el a keresést itt az öltözőszobában... Tudod a szeretőm itt a hálószobában volt és hamarjában bebujtattam az öltözőszobámba. Ez van legközelebb.

Francesco lopva az öltözőszoba ajtajára tekintett és Nina, ki észrevette e tekintetet, büszkén felemelt fővel állt a férj előtt, — parancsolólag karját felemelve mondta:

— Nos, menj be oda? Nézd meg!

Francesco ámulva nézett az asszonyra, de nem mert egy szót sem szólni. Lelkét gyengédség és őszinte megbánás fogta el. Oda lépett a feleségéhez, át akarta karolni és kórlelő hangon szólt:

— Nina... bocsáss meg!

— Igen... megbocsátok! De most hagyj magamra!

— Egy csókot!

— Nem!... Most menj kérlek!

Francesco leverten, komoran beosont dolgozószobájába, mely a ház jobb szárnyán volt.

Nina pedig halkan kinyitotta öltözőszobáját s onnan nesztelenül, lábujjhegyen egy szőke fiatal ember osont ki.

— Nina, bocsásson meg?

— Ön bocsásson meg!... De most siessen.

— Egy csókot!

— Adok! De menjen, siessen! Pá!

Bracco Róbert.

Seckendorff báró német konzul, Donzelman, az Egyesült-Államok konzulja és Centvard-Eorbes angol konzul; a szent angyalokról nevezett nemesi zárda küldöttsége, Gatterburg Eleonóra vezetése alatt; a főiskolák igazgatói, rektorai, dékánjai és az akadémiai tanácsok tagjai; a tartományi köznevelődési tanács Lobbowitz Ferdinánd herczeg vezetésével; az evangélikus egyház Alberti aschi szuperintendens vezetésével; a tudományos csah Ferencz József akadémia Lobbowitz herczeg helyettes védnök vezetésével; Klafka a legfőbb építészeti tanács elnöke; a német tudományt, művészetet és irodalmat ápoló társaság Viese báró vezetésével; a prágai cs. kir. művészeti akadémia Myslbek igazgató vezetésével; továbbá az ügyvédi és közjegyzői kamarák elnökei, az orvosi kamarák elnökei és alelnökei, a prágai zsidó hitközség küldöttsége Rosenbacher elnök vezetésével, a prágai, amichow, reichenbergi, banneschauer, brandeisi, stiblaui és dibiási polgári és népiskolák küldöttsége, a munkások baleset-biztosító intézeteinek küldöttsége Przibram elnök és Keilwerth alapítványi jószágigazgató vezetése alatt.

VIDÉK.

Czukorgyár Nagyváradon. Dr. Sarkadi Lajos és dr. Várady Zsigmond biharvármegye gazdaközönségét értekezletre hívta össze. Az értekezlet célja az volt, hogy egy Nagyváradon létesítendő czukorgyár tervét megbeszéljék. Az eszmét keresztyühitűnek és hasznosnak találták s így már legközelebb kibocsátják részvénytájégyezést végett az iverket. Ha kellő számú részvényeket jegyeznek, — ami bizonyos — úgy a czukorgyár, mely az egész megye gazdaságára nézve igen fontos volna, már a jövő évben létesül.

Postai kézbesítés Debreczen külterületén.

Debreczen, június 14.

A Debreczen külterületén, kertekben és mezőségeken lakó s a közterhet viselő polgárság régi óhaja már az, hogy részükre a postai levél és csomag kézbesítés kertjeik, vagy külső lakóházaikban történjék. Jogosult kívánságuk elől a nagyváradai postaigazgatóság nem is zárkózott el s megkereste Debreczen tanácsát, hogy a város külsőségein mezőrendőrsége által kézbesíttesse a leveleket és csomagokat.

A városi tanács erre — miut annak idején megirtuk — azt mondta, hogy a mezőrendőrök száma így is kicsiny, elfoglaltságuk pedig nagy s ezzel a feladattal nem terhelheti meg. A nagyváradai postaigazgatóság erre most egy újabb módot ajánl, amelyet tegnap a városi tanácshoz intézett beadványában ad elő. Ez a beadvány amely a külsőségek lakóit különösen közelről érdekli, a következő:

Folyó évi május 25-én kelt 2060. sz. átírata szerint a tek. városi tanács a kültelekekre szóló postai küldemények kézbesítésénél való segédkezdést a többek között azszal az indoklással tagadta meg, hogy a kézbesítésnél való részvétel a mezőrendőrséget a tulajdonképeni hivatalában akadályozza. Erre vonatkozólag a tek. Tanácsot a következőkben tájékoztatom:

A külteleken rendszerint központok, ugymint tanyai iskolák, rendőrségi különítmények léteznek, amelyek körül csoportosulnak a kültelek tanyái, lakásai s a mely központokat a mezőrendőr minden utja alkalmával érint. Ezen, a tanács által megjelölendő központokon megbízható egyéneket, esetleges felsőbbségük hozzájárulásának előzetes biztosítása után az ott létesítendő kézbesítő és gyűjtőhely kezelésével a csekély munkával arányos, mérsékelt, rendszerint évi 24 korona díjazással biznám meg. A debreczeni postahivatal a kültelekekre szóló, átlag naponta 30 darab postaküldeményt naponként a mezőrendőrség ezel megbízott közegének szolgáltatná ki, aki ezeket a küldeményeket az említett központokon létesítendő kézbesítő és gyűjtőhelyek szerint csoportosítaná s az egy csoportba tartozó küldeményeket darabszám szerint egy füzetbe bejegyezve egy kötegebe összekötne és az illető mezőrendőrnek, aki körutjában a kérdés s központot érinti, azszal az utasítással adná át, hogy az összekötött küldeményeket a füzettel együtt a kézbesítő és gyűjtőhely kezelésével megbízott egyénnek adja át. Ennek feladata volna azután valamely alkalmas-sággal, pl. iskolából hazamenő gyermekkel, szomszédal stb. a címzett lakására küldeni, avagy a nála kérdezősködő címzeteknek kiszolgáltatni.

A külteki lakosok a feladni kívánt postaküldeményeket kézbesítő és gyűjtőhelyre vinnék (ahol postabélyegeket is vásárolhatnának) a gyűjtő kezelője a nála összegyűlt küldeményeket pedig szintén darabszám szerint füzetbe bejegyezve a füzettel együtt egy kötegebe kötve a nála megforduló mezőrendőrnek adná át azszal, hogy a küldeményeket — hazatérvén — a kezeléssel megbízott, fentemlített rendőri közegnek adja át, aki aztán a küldeményeket továbbítás végett a postahivatalnak szolgáltatná át. Ezekből meggyőződhetik a Tanács, hogy a mezőrendőrséget a segédkezés hivatásától nem vonná el.

Ezek után, midőn kijelentem, hogy a mezőrendőrség leirt segédkezése nélkül Debreczen szab. kir. város érdekelt külteki polgársága nyilvánított postai igényeit kielégíteni nem tudom, újra kérem a tanácsot, hogy a külteleken való kézbesítés és gyűjtésre a mezőrendőrség díjmentesen való felhasználását megengedni s az ott létesítendő postai kézbesítő és gyűjtőhelyek kezelésével megbízandó egyének nevét esetleges felső hatóságuk kiletét velem közölni sziveskedjék.

Schnöpflin,

kir. tan. posta-távíró igazg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sóvágó megvakult. — A debreczeni esküdtszék hótfőn ítélkezik Sóvágó János, a hirhedt betyár felett, aki a múlt év őszén a Pallagon álarozosan intézett rablótámadást egy ottani uri család ellen. A törvényszéki rovatból híres ember ez a Sóvágó János. Már kétszer halálra ítélték s mind a kétszer megszabadult nemcsak a kötéltől, de a további más büntetés-től is, mert szabadlábra helyezték. Ezt az embert, akit az igazságszolgáltatás keze — ugyilehet — nem tudott elérni, most elérte, sorsa, végzete. Egyik szemére már régebben megvakult s most, mikor újabb büne miatt esküdtszék elé viszik, veszedelemben van a

másik szeme világa is. Sóvágó már erre a szemére is alig lát s az orvosok azt hiszik, hogy nem is soká fog látni. A világtalanná lett hirhedt rabló felett legutóbbi álarozos rablótámadása miatt hótfőn ítélkezik a debreczeni esküdtszék.

§ A biztosítási titkár bünperce.

Benke Istvánnak, a Bécsi biztosító intézet debreczeni főügynöksége volt titkárának bünperceben tegnap bevégezték a bizonyító eljárását. A vád és védbeszédekre, ugyszintén az ítélet meghozására is ma kerül sor.

Takács Zoltán bandája.

— Távirati tudósítás. —

A tárgyalás mai negyedik napján valamivel gyorsabb tempóban haladt előre a törvényszék, de bizonyos, hogy még legalább egy hét telik el, a mig ítélet lesz.

A vádlottak közül ma Bálint Ferencz jött elsőnek sorra, özv. Kordánának a fia, akinek házában Takács néhány napig tartózkodott. Tud arról, hogy valami ur lakott az anyjánál, de hogy mint került oda, erről nem tud.

Lenk elnök: Nem a maga sógora, Korik szarvasi borbély hozta oda?

— Lehet.

— És milyen néven ismerte azt az urat?

— Nagy István néven.

— Kit látott ezek közül az emberek közül hozzá járni?

— Csak Oravetzet.

— Ha maga semmit se tudott, hogy érkezett egy gép mégis a maga címén a pusztapóói állomásra?

— Igen. Azt mondta, hogy tévesen címmezte a gyáros.

— És maga nem tudta, ki ez a Nagy, vagyis Takács?

— Csak amikor elfogták.

— Ugyan-ugyan Bálint. Majd tanu lesz rá, hogy maga vele a bankócsinálásban részt vett.

— Nem én.

— De az igaz, hogy a gépeket maga vitte kocsin Turról a Halász Szabó Sándor tanyájára, Sárospatakra?

— Én is.

— Aztán nem tudta, hogy mit visznek?

— Nem én.

— No látja, hogy mondhat ilyet? Maguk Turról négy nap és négy éjjel mentek Patakig s ha maga nem tudja miről van szó, nem válalkozik ilyen nagy fuvarra. Különösen maga, mikor az anyjának 50.000 forint vagyona van.

— Nem tudtam én semmit.

— Ki volt akkor magukkal a kocsin?

— Takács meg Oravetz.

— Az sem igaz, hogy maga sürgette a hamis bankók kiadását?

— Nem.

— Pedig maga jelen volt a csinálásnál, a szétosztásnál s annál mikor a 215 darab jobban sikerült hamis százast kiválogatták.

— Nem voltam.

Az elnök most előszólítja Takácsot, hogy mondja a szemébe Bálintnak a valót. Takács kijelenti hogy a vádlott tudta hogy ki ő s „doktor ur“-nak is szólítottatta.

Bálint: Nem igaz. Én Nagy István mérnöknek tartottam.

— De látta-e Bálint, hogy csinálták a pénzt?

— Takács: Kevés ideig benn volt és látta is.

Bálint: Nem igaz.

Elnök: Hát a kiválogatásban részt vett?

— Igen, nézegette és rakosgatta a bankókat.

Vádlott: Hazudik.

Elnök: No no, ne hazudozzék maga. Ő tegnap is szó szerint így mondta: „Nézegette és rakosgatta“.

Bálint, de valószínűtlen beszélt; ha nem, veszitem el a szemem világát.

Elnök: Ugyan ne cigánykodjék.

A bíróság még Alexi-Iraján János vádlottat vette elő, aki Takácsot a fotografálásra tanította. Ma még a másik fényképész Grubert is kihallgatta a bíróság, végeztek a fővádlottakkal s holnap a tanúk jöhetnek sorra.

Öngyilkosság a nagyerdőn.

Büntetés elől a halálba.

Debreczen, június 14.

A nagyerdő csendes sűrű bozótjai sok reményüket vesztett ember halál-tusáját takarták már el és a százados tölgyek lombjain zörgő levelek sirták hozzá a gyászindulót.

A halálba készülők lehet egy számítani, hogy a százados tölgyek némák, titkukat jól őrzik; lombjaik sűrűek s alig hozzáférhetően veszik körül. Sokszor aztán ha csak a véletlen nyomukra nem vezet, ott porladnak el temetetlenül.

Csaknem ez a sors érte Szabó Ferencz 21—22 éves kőmives legényt is, aki pár nap előtt az erdőn felkötötte magát, ha véletlenül két gyermek meg nem látja és hirt nem ad róla. Tegnap délután ugyanis Papp Ignác kollegiumi tanító két tanítványával kint sétált a Nagyerdőn. Utjuk arra felé vezetett, a hol a pünkösdi ünnepek alatt a nép mulatságokat szokták tartani. A két tanuló földiepret keresgélve messze bekalandozott a sűrűbe Papp Ignác távolról a szekérut mentén követte őket. Egyszer csak egész váratlanul előtte terem a két gyermek és a rémületől sápadt arccal beszélték el, hogy bent a sűrűben egy embert láttak, a ki egy fán lóg.

Papp Ignác a gyermekek vezetése mellett a sűrű bokrok közt tényleg ráakadt a felakasztott emberre. Elővette zsebkését, levágta és azután sietve távozott a helyről. A Dobos pavillon előtt álló rendőrnek pedig elmondta a sűrűség titkát, a ki telefonon jelentette az esetet a rendőrség bünygyi osztályába.

Végh Gyula helyettes főkapitány intézkedésére Bardócz András rendőrbiztos a hulla szállító koporsóval ment a hely színére. A mulatóhelytől északra vezető uttól mintegy 60—70 lépésnyire a jobb oldalára dőlve feküdt egy hulla, mellette egy fiatal négy ötéves tölgyfa emelkedett, melynek egyik kiálló galyán még ott lógott a szij egyik darabja. A hulla körül már ekkora sokan gyűltek össze, a kik közül többen felismerték benne Szabó Ferencz kőmives legényt. A fa tövében hevert kalapja, az alatt fehér kockás keszkenőben egy darab kenyér.

Ugy monlják, hogy Szabó Ferencz fáktelen természetű, duhaj legény volt, szeretett mulatni. Mulatságának rendszeren verekedés lett a vége s ilyenkor a kés is nem egyszer megfordult a kezében. A külsőség valóságos réme volt. Legutóbb több társával egy nyilvános mulató helyet valósággal megostromolt, amely miatt az ügyészség, mint főközlompost vád alá is helyezte. A rendőrség előtti kihallgatáson még barátai is oly súlyos vádakkal illették, hogy elítélésére biztosan számított.

Tegnapelőtt kapta kezébe a végzést, melyben Hoffman vizsgálóbíró mára kihallgatásra idézte. Szabó Ferencz a korcsmahős megremegett a kis kék papír láttára, elvesztette bátorságát, félt a büntetéstől. Egész nap szomorúan bolyongott, este még többen látták és beszéltek vele. Valószínű, hogy ekkor ment ki az erdőre és akasztotta fel magát a nadrágszujára. Zsebében egyedül az idézőlevelet találták, mely kétségtelemé teszi azt a feltevést, hogy büntetéstől való félelmében a halálban keresett menekülést.

Holttestét a rendőrség intézkedésére beszállították a közkórházba, a Libakert 10. szám alatt iakó özvegy édes anyját pedig még az est folyamán értesítették fia haláláról.

ÚJDONSÁGOK.

* **A kisiparosok figyelmébe.** A honvédelmi miniszter leiratot intézett a debreczeni kereskedelmi és iparkamarához, a melyben felhívja a kamara figyelmét arra, hogy az 1902. évi honvédségi lábbeli szükségletből 16320 pár bakancs és 6680 pár könnyű cipő elkészítését a hazai kisiparosok útján óhajtja eszközölni. Felhívja tehát a kamarát, hogy ezen lábbelik szállítására, illetve az elkészítés vállalkozására a kerületében levő szakiparosokat hívja fel.

* **Elnökök arcképének leleplezése.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara egy régebbi közgyűlési határozatát foganatosítja most, midőn elhatározta, hogy a kamara volt elnökeinek arcképeit lefesteti s az új székház dísztermében a felavatási ünnepélyen leleplezi. A kamara e tekintetben Rajzó Miklós festőművésznek megbízást adott, hogy Farkas Ferencz, Berghoffer István, Komlóssy Imre volt elnököknek olajfestésű képeit készítse el szeptember végéig. *Sesztina* Lajos arcképe, aki egymaga husz éven át volt elnöke a kamarának, már előzőleg Kovács János helybeli, akadémiai festő által elkészítettett. Így tehát a kereskedelmi és iparkamara új székházának díszteremét ő felsége a királynak, Baross Gábor volt kereskedelemügyi miniszternek és az említett négy elnöknek arcképei fogják díszíteni.

* **Olosó utazás a kisgazdáknak.** Darányi földmívelésügyi miniszter megkeresésére a keresk. miniszter arra való tekin-

tettel, hogy a mezőgazdasági kiállítás július elsejéig lesz nyitva, a kisgazdáknak nyújtott utazási kedvezményt a kiállítás berekesztéséig kiterjesztette. Táviratilag utasította a vasuti állomásokat, hogy minden 10 tagu, kisgazdából álló csoportnak, amely a gazdasági egyesület igazolványával igazolja, hogy a mezőgazdasági kiállítást tekint meg, a III. kocsiosztályra féláru jegyet szolgáltatásnak ki.

* **Veszedelemes cigánykaraván.** Pát nappal ezelőtt több szekérből álló cigány karavánt kísért a rendőrség Debreczen határáig, a hol megmutatta nekik, a szélrózsa minden irányában futó országutat és szabadukra eresztették őket. A rendőri fedezet nélküli cigányok a legközelebb eső Tépe falunak tartottak, a hol megjelenésükkel valósággal rémületbe ejtették a lakosokat. *A cigányok a védetlen falut ostrom alá vették, loptak, raboltak és pusztítottak minden felé, míg a táviratilag kért csendőr segítség meg nem érkezett.* A csendőrök összefogdosták a garázdálkodó kóbor cigányokat és tegnap visszahozták Debreczenbe, hogy holnap tovább hajtsák őket egy részt Máramaros, más részt Bereg megyébe. Így legálább egyidőre Debreczen megszabadul a sáska járástól.

* **Évzáró ünnepély.** A Timár-utcai városi kisdédóvoda évzáró ünnepélyét 19-én délelőtt 9 órakor tartja meg, melyre az igen tisztelt szülőket, a kisdédónevelésügy barátait s általában az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja özv. Orosz Jánosné kisdédóvónő. Az ünnepély napján délután 3 órakor munka-kiosztás.

* **A tolvajnyelv titkaiból.** A társadalmi törvényeken álló ama társadalomnak, amelyet a tolvajok és betörők alkotnak tudvalevőleg saját nyelve van, még pedig kifejezésekben meglehetősen gazdag. Ezzel az idomával értik meg egymást akár ezer ember között is, minden félelem és aggodalom nélkül, mert hiszen a rendőrség emberei közül nagyon kevesen értik ezt a kölönös nyelvet. Most nemrégiben történt, hogy Püspökladány és Karczag között a vasuton elcsiptek egy vakmerő zsebtolvajt. A jeles gazembert, aki Weisz Vilmosnak mondta magát, a debreczeni ügyészség börtönébe internálták. Megmozdításakor egész csomó levelet találtak nála. Az ország minden vidékéről érkezett eme episztolák egytől-egyig mind tolvaj nyelven íródtak. A levélben ilyen mondások vannak: Gyula meggyógyult (tolvajnyelven: Gyula kisabadt), — Simon Aradon beteg (tolvajnyelven: Simont Aradon elfogták), a bászli smire füvel fog keseskedni, (tolvajnyelven: a vasuti rendőrség elakarja tenni láb alól), — A nagy angyal még a pacstírták által Dézsen megbukott, (tolvajnyelven: Angyal nevű zsványt Dézsen a rendőrök elfogták). Így sült ki azután, hogy Weisz Vilmos urnak országos jellegű ismeretsége van a félkéz kalmárok között. Mind a mellett fölöt-tébb nehéz dolog társai után kutatni, mivel a leveleken az írók tolvajnevüket használják.

* **Tűz a Mórítz telepen.** Tegnap éjjel 1 órakor a Moritztelep 22-ik számú Tóth Imre tulajdonát képező telken egy 10 méter hosszú cseréppel fedett istálló legégett. A tüzoltóságot a Szarvas-téren álló rendőr értesítette a tűz keletkezéséről. Tekintettel arra, hogy a Mórítz-telepen és környékén levő kutakban víz nem volt, a tüzoltóság a vizet az Őrtanyáról szerezte be s így csak nagy erőmefeszítés mellett sikerült a tüzet reggel 3 órakor elfojtani.

* **Csendőrség Debreczen külterületén.** A csendőrségnek Debreczen külterületén alkalmazá a ügyében tegnap folytatták a pár nap előtt megkezdett tárgyalásokat Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklete alatt. A tárgyalások során a már ismertetett s az első ülésen hozott határozatokat most a következő újabb határozatokkal egészítették ki: Debreczen városa a Mátán a vendéglő és a Hortobágy állomása között köteles a csendőrlaktanyát felépíteni. A laktanya mellett tizenöt kat. hold földet enged át a város, hogy ezen a területen konyhakerti veteményeket termelhessenek. Az esetben, ha a város a szolgálat megkezdését a máttal laktanya elkészülte előtt kívánná, úgy a külső szolgálat a közeli őrsők megerősítésével történik. Debreczen város hatóságának ezen kívül meg kell tenni a szükséges lépéseket, hogy a Hortobágy állomáson le és feladó postahivatal létesíttessék. A megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglalták; a csendőrség és a város képviselői két példányban aláírták és az egyik példány a városnál maradt. A befejezéshez közel álló tárgyalások eredménye közelebb a városi közgyűlés elé kerül.

* **A vasárnapi munkaszünet és a kiskereskedők.** A kereskedelemügyi miniszter tegnap rendeletet intézett a városi tanácshoz, amelyben felhívja a hatóság figyelmét az olyan kiskereskedőkre, akik pálinka, bor és dohány elárúsítással foglalkoznak, azért, nehogy ezek a vasárnapi munkaszünetes napon más árucikkeket is áruljanak. Az egyedáruság czimén nyitva tarthatják üzleteiket, de nincs joguk üzletük más árucikkével is kiszolgálni a vevőket.

* **A községi közigazgatási tanfolyam hallgatók** f. évi június hó 6 án tartott jnniálisára felülfizettek: gr. Degenfeld József 18 korona Veszprémi Zoltán 10, Budaházy Ödön 6, Ványi Lajos (földes) 10, Oláh Imre 4, Oláh Károly 4, Dávidházy Sándor 4, Ferenczy Józsefné (M.-Pécs) 4, Rázsó Gyula 4, Péntes Sándor 4, dr. Czeglédy Mihály 8, özv. Szabó Józsefné 3, Tóth Aurél 3, Kozma László 2, Tóth Kálmán 2, dr. Bartha Béla 2, Hamary Károlyné 2, özv. Nemes Antalné 1, dr. Kőrössy Kálmán 5, dr. Kérészy Zoltán 2 koronát.

* **A dadogó baka.** Még a tavasszal történt, hogy a sornzáson Nagy Sándort a harmadik korosztályból büntetésül 4 évre sorozták be a gyalogezredhez és soron kívül azonnal mondurba is öltöztették, mert azt találták, hogy az előző két évben a sorozási eljárásnál csak színlelte a dadogást, mely miatt már kétszer fel is szab-

dult a katonai sorból. Pedig Nagy Sándor nem is volt szimuláns, mert dadogós már kis gyermekkorától; hanem liába, kimondták reá a szentenciát, mert tulajdon édes anyja és egy nagybátyja jelentették fel, hogy csak akkor dadog, ha akarja. A négy évre besorozott katona jóismerősei azonban nem hagyták abban a dolgot s panaszt emeltek a honvédelmi miniszternél és sürgős vizsgálatot kértek a dologban. A honvédelmi miniszter el is rendelte rögtön a vizsgálatot.

* **Az elnök ünneplése.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara érdemes elnökét: Szabó Kálmánt, lelkesen ünnepelték most Máramaros-Szigeten. Szabó Kálmán elnök és Grünvald József titkár ugyanis Máramaros-Szigetre utaztak, hogy az ottani mezőgazdasági és háziipari kiállítás ügyében tárgyalásokat folytassanak. Ebből az alkalemből a máramarosi kereskedők és iparosok, ugyszintén a hatóság bankettet rendeztek a kamara elnökének tiszteletére, ahol lelkesen ünnepelték. Számos pohárköszöntő során méltatták ügybuzgóságát, lelkesedését, amelyet a kereskedelmi és iparkamara élén a kerülethez tartozó kereskedők és iparosok érdekében kifejtett. Az elnököt ünneplése alkalmából a közel vidékről számosan üdvözlő táviratokkal keresték fel. Általában rendkívül melegen nyilatkozott meg a rokonszenv, ragaszkodás, elismerés és szeretetet, amelylyel a kamara élén eredményesen buzgókodó elnököt tisztelői körülvevtek.

* **Első leánykiházasítási egyesület m. sz.** Ez évi május hóban 1160 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 82.038 K. 75 fillér fizettetett ki. 1901. január 1-től május 31-ig beírt összes jutalékrészek száma 5603 és a kifizetett nászjutalékok összege 214.861 K. 4 fillér. Debreczen és Hajdumegye képviselője Baum Miksa Debreczen, Miklós-utca 11.

* **A debreczeni cipészek mozgalma.** A debreczeni cipész iparosok mozgalmat indítottak, hogy a cipésziparosok termelő szövetkezetét létesítsék. A termelő szövetkezet megalakításának financiai részét már rendezték. A szükséges pénzüsszeget erre a célra a hitelszövetkezet adja. A cipésziparosok ebből beszerzik az összes műszereket, anyagot, bőrt és közösen megállapított munkabéért feldolgozásra kiadják a cipésziparosok közül azoknak akiknek nincs munkájuk, vagy ha van is vállalkoznak rá. Az elkészített cipőket, csizmákat stb. egy-két helyen olcsó áron árúsítani fogják. A termelőszövetkezet kettős célt akar ezzel elérni. Egyrésztől mindig ellátja munkával a munkanélkülieket s azoknak megélhetését biztosítja, másrésztől olcsó és szabadkézi készítményeivel veszi fel a versenyt a gyári cipőárúkkal szemben. A cipésziparosok, e rájuk nézve különösen fontos ügyben közelebb nagy értekezletre gyűlnek össze, amikor a termelő szövetkezet felállítására nézve meghozzák vegleges határozataikat s megteszik sürgős intézkedéseiket.

* **Liliom aroz és kézkremlő,** a szépitőszerek legjobbika, mert a bőrt bársonysimává, ruganyossá teszi, szeplőt, májfoltokat és kiütéseket föltétlenül eltávolít, teljesen zsirtalan és ártalmatlan, mivel sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz. — Ezen jó tulajdonsága miatt a *Liliom szappannal* együtt a hölgyek legkedveltebb toilett-cikkét képezi. *Eredeti* minőségben minden héten frissen készül és kapható *L. Kováts Nándor* gyógyszerésznél a „**Fehér Hattyu**” gyógyszerertárban 35 és 50 kros tégelyekben, a hozzá való *Liliom szappan* ára 35 kr.

* **Elkobzott sör.** Néhány nap előtt ily czimén egy ujdonság jelent meg lapunkban. A vizsgálat azóta kiderítette, hogy a romlott sör forgalombahozásáért nem Gerstner kereskedőt, hanem a sörszállítóját illeti felelősség. Gerstner maga vette észre, hogy romlott sört kapott a szállítótól, ő maga tett feljelentést, mert nem akarta a sört árúsítani. A vizsgálat eredménye természetesen a szállító részére lett kellemetlen.

* **Rózsa arozkenőcs,** szeplő, májfoltok, persenések ellen legjobb vegyszeti termék. Teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, nem avasodik soha. Üdeséget, bájt kölcsönöz az arcznak. Egy tégely ára 1 korona. Hozzá szappan 60 fillérért kapható Francis és Jóna drogueriájában, Kossuth-u. 2. sz. *Ugyanott mindenféle toilette-czikket kaphatók.*

SZÍNHÁZ.

A drámai személyzet köruton. Komjáthy János színtársulata ma bevégzi a nyíregyházi színiévadot, de maga Komjáthy és drámai személyzetének jó része nem tart szünetet, hanem körutra indul. Körutjukon mindennütt Márkus Emiliával, a Nemzeti színház művésznőjével együtt játszanak. Először Debreczenbe jönnek s itt a tervezett négy előadás helyett hármat tartanak. Debreczenből Szathmárra mennek, ahol a nyári szinkörben tartanak négy előadást. Szathmárról Máramaros-Szigetre, onnan Miskolcra s eddigi tervek szerint Győrbe mennek előadásokat tartani.

Márkus Emilia nyíregyházi vendégszereplése, mint lapunkat onnan értesítik egy láncolata az ünnepeltetésnek. Estéről-estére zsufolt ház gyönyörködik a művésznő alakításában, olyan nyira, hogy — az 50 százalékkal fölemelt helyárak daczára — még a zenekar is ki van adva; a virágadományoknak pedig se vége se hossza. — Debreczenben is serényen folynak az előjegyzések s így az anyagi, mint az erkölcsi siker itt is bizonyosra vehető.

Vizsgálat a Zenedében.

Debreczen, június 14.

A zenetörténet vizsgáját tegnap tartották meg a Zenedében az alaktannal és összhangzattannal kapcsolatosan. Nagy érdeklődéssel hallgattuk ezen új tanzak eredményét, mely igen sok és tanuságos adatot hoz felszínre s a modern zene teljes méltatására elengedhetlenül szükséges.

Winkler Luize kimerítően ismertette a mai symphoniai orchester hangszereit, ezekről áttért a hangszerek történetére és egyes csoportosításban tárgyalta az ókor és középkor hangszereinek keletkezését, alakját, használatát és fejlődését. Dacára a rengeteg sok, ma már idegenül hangzó neveknek előadása még sem volt száraz s mindvégig lebilincselő. *Fábián Margit* szépen értekezett az ókori és középkori egyházi zeneirodalomról, kezdve a mythos-szerű Linos-énekétől, végig a canonikus többszólamúság keletkezéséig. Végtelenül sok tanúságot rejtettek a görög irodalom három korszakáról s a Gergely-féle choralról mondtak. — Kevés szavakkal s mégis bőven ismerteti a lyrikus zene nagy mestereit, a görög zenedrámát s a zenei versenyeket. — *Győry Jenő* az arab, indus, chinai és görög zeneelméletet ismertette, részletesen szólva a tetrachordokról, systémákról, az ugynevezett képzelt és meghamisított zenéről s a kulcsok középkori szellemes alkalmazásáról. — *Harsányi Géza* az ókori és középkori hangjegyzírás sokféleségével ismertetett meg; azután értelmesen fejtette ki a menzumális zene bonyolult rendszerét s az értékjelek, a tempo és taktus keletkezését. — *Domokos Böske* az orgonatóblázatokról s a különféle középkori lanttabulaturákról beszélt.

Jövő évben a zenetörténet második évfolyama, az ujkor fog taníttatni, mely magában foglalja az összes zeneirodalmat a XVI. század végétől kezdve mai napig: a melodia, harmonia életre éledését, az opera megteremtését és kibontakozását, a zongora és orchestriális irodalom kifejlődését, a lyrai, romantikus és programzene történetét, a modern zenedrámát ismertetését s az összes szerzők és művészek életrajzát. Ezenkívül pedig a műformák, elméletek, hangszerek történetét s az akusztika és zeneesztetika alapelveit.

TAVIRATOK.

Amerika Németország ellen.

New-York, június 13. A sárga sajtó, de különösen a „*New-York Herald*“ ismét Németország ellen izgat. A legújabb vád az, hogy a panamerikai kongresszust Németország hiúsította meg azzal, hogy Argentiniát és Chilet rávette, hogy ne vegyenek részt a kongresszuson. A „*Herald*“ utal arra a nagy befolyásra, melyet Németország a délamerikai államokra gyakorol. Ez ellene van a Monsor-elnök és az Egyesült-Államok kormánya helyesen cselekszik, hogy nagyobb hitelt kér új hadihajók építésére, melyekre már a közel jövőben szükség lehet Németország ellen.

Megszökött kereskedő.

Budapest, június 14. Vagy két hó nappal ezelőtt „ismeretlen tettesek betörték Lantay István fűszerkereskedőnek városház-utcai bodegájába, majd pedig föl is gyújtották az üzletet. Lantay betörés ellen is, tűz ellen is nagy összegre biztosítva volt.

A biztosító társaságok azonban nem fizették meg a bejelentett kárt, mert s rendőrség Lantayt magát gyanúsította a betöréssel. Lantay ellen nagy apparátussal megindult a vizsgálat és a napokban oly fordulatot vett, hogy Lantayt le akarták tartóztatni. Lantay tegnap este a feleségével kiment egy városligeti vendéglőbe. — Mikor megacsoráztak, Lantay eltávozott azzal, hogy benéz Ős-budavarába, de vissza fog térni. Am Lantay nem jött azóta elő. Aggódo felesége haza sietett. A lakásában levő házi pénztára föl volt törve s a benne volt 1000 korona hiányzott. De feküdt ott egy levél, melyben Lantay bucsút mond a feleségének.

— Ha még egyszer akarsz látni, gyere holnap délelőtt Mária-Remetére.

Lantayné ma kiment a jelzett helyre, de az urával nem találkozott. Eltűnését bejelentette a főkapitányságon s most a detektívek egész serege keresi az önbetörő Lantayt.

A burok harca.

Pretória, június 12. Sváziöld határán elfogtak 26 burt, köztük Schalk-Burger testvérét.

Kína ellent áll.

London, június 11. A Laffan-ügynökség pekingi jelentése szerint a kínai meghatalmazottak az udvartól titkos utasításokat kaptak arra nézve, hogy minden módon akadályozzák meg azt, hogy a követségek védelmére erődöket építsenek és hogy a vasutvonalak őrző-tőre nagyobb számú európai csapatok maradjanak Kínában. A császár egyidejűleg elrendeli, hogy ne engedjék meg a vasutnak közvetlenül a városba való meghosszabbítását, amint ezt az európaiak tervezik.

Tőzsde.

Goldstein Mór debreczeni bankiroda jelentése.

— Esti zárlat. —

Buza októberre . . .	8.26
Rozs októberre . . .	7.08
Zab októberre . . .	6.31
Tengeri júliusra . . .	5.53
Tengeri 1902 májusra	5.23

Az irányzat szilárd.

HIREK.

Éjjeli posta.

× **Botháné Brüsszelben.** (Éjjeli express tudósítás.) B tha felesége, a kit, mint ismeretes, az angol-bur háború mielőbbi befejezése céljából Krügerhez küldtek tárgyalni, ma reggel Brüsszelbe érkezett. Itt a transváli követség fogadta ünnepélyesen Bothánét, akit dr. Leids üdvözölt. Botha felesége melegen megköszönte az ünnepélyes fogadtatást. Még ma elutazik Botháné Brüsszelből s egyenesen Amsterdamba megy, a hol Krüger már várja a bur parancsnok feleségét.

× **Bolgár Ferencz kitüntetése.** (Éjjeli express tudósítás.) Bécsi tudósítónk jelenti hogy a király Bolgár Ferencz országgyűlési képviselőt címzetes századosá nevezte ki. Érdemes embernek tevékeny munkásságát jutalmazza ez a legfelsőbb helyről jött kitüntetés. Előbb műszaki csapatnál mint genie-főhadnagy szolgált, majd lekeszönt rangjáról. Ugy is, mint országgyűlési képviselő, ugy is mint a Budapesti Tagblatt főszerkesztője, katonai kérdésekben elsőrangú szaktekintély volt; a parlamentben és lapjában többször szólott hozzá az aktuális hadügyi kérdésekhez.

× Összeomlott kaszárnya.

(Éjjeli express tudósítás.) Kolozsvárott, a külmagyar-utcai közös katonai lakatanya oly rozoga állapotban van, hogy minden percben tarthatnak az összeomlástól. A veszélyt előre észrevették s a katonákat kitelepítették onnan és a mennyezetet kötésekkel megerősítették. Tegnapelőtt egy bizottság szállt ki az épület megvizsgálására s amint kijöttek belőle, a mennyezet nagy zajjal összeomlott. Szerencse, hogy nem előbb történt ez összeomlás, mert maga alattemette volna a megvizsgálásra kiküldött bizottság tagjait.

× **Két öngyilkos.** (Éjjeli express tudósítás.) Budán a kuruczleszen, a Kunossy villa kertjében akasztott embert találtak ma reggel. A rendőrség elvitette a kellemetlen vendéget a villából és később megállapította, hogy e halottat Hegedüs Sámuelnek hívják és pályai születésű kocsisember a ki öngyilkos szándékkal maga akasztotta föl magát. Teteme még a bonczitani intézetben van. — A másik öngyilkosnak kiléte még ismeretlen. Sziget-Szent-Miklós határában halászberek a Dunából kifogták egy jól öltözött férfinak a tetemét. A halotton fekete kamugarn ruha, barna nadrágtartó és fehér ing van, B. R. monogrammal. A lábán fekete harisnyát és gammaslit viselt. A halott harmincz évesnek látszik, a haja barna, arca kerek, bajusza kicsi, szakállá beretrált.

Közönség-köréből.

Életveszélyes közlekedés.

Tekintetes szerkesztőség!

Nem tudom, kinek az ügykörébe tartozik: a város, vagy a vasut felelős-e érte, csak azt tudom, hogy az ideiglenes állomás előtt életveszélyes az a hely, amely a közlekedésre szolgál s valósággal Isten csudája, hogy eddig veszedelem nem történt.

Csodálatos, hogy ez a hely eddig még senkinek föl nem tűnt. Gödrök halmaza, a kocsik nagyot zökkennek benne s magasra dobálják a Debreczenbe érkezőket, vagy innen távozókat. A kocsit különben is három vagy négy sín páron vezet keresztül, de ott már, ha egy kicsit sebesebben hajtana át a kocsi, bizonyosan a levegőbe kerülne a pasasérja. Olyan itt az ut, hogy még csak a sinek között szokásos padlózatra se tartották érdemesnek a város lakóit és idegen vendégeit.

Igaz, hogy mindez ideiglenes állapot, de ha ez az ideiglenes állapot évekre terjed, nem látjuk be, miért ne lehetne a közbiztonság érdekében megfelelő intézkedésről gondoskodni. Végre is nem tartozik a

polgárságra az ideiglenes állapot, mert az ilyen ideiglenes állapotok idejére nem mentik fel a közterhek viselése alól. Már pedig ha nem mentik fel, joga van hozzá, hogy közérdekű jogok respektálását követelje.

Akarmelyik hatóság ügykörébe tartozók is, közbiztonsági szempontból kérjük a sürgős intézkedéseket. Ha a polgárokért nem lehetett megtenni, kérjük megtenni azért, mert közelebb a közlekedésügyi miniszter jön falaink közé. Tegyük meg a miniszter ur kedvéért!

Az új vasuti állomásból úgy is csak egy év múlva lesz valami. Már pedig közveszélyes „ideiglenes állapotokból”, amelyek egy évig is eltartanak, nem kérünk.

Egy adófizető.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

A víz tisztaságának megállapítása. Könnyen meggyőződhetünk a víz tisztaságáról, minden vegyi laboratórium és kísérlet nélkül, ami nem is fölösleges, mert némely víz első látásra kristálytisza és mégsem egészséges. Egy literes üveget — teljes tiszta legyen — háromnegyed részben megtöltünk a vizsgálandó vízzel, aztán egy evőkanálnyi porczukrot feloldunk benne és tisztán dugóva meleg helyen, pl. konyhában hagyjuk állni 72 óráig — 3 napig. Ha a víz ekkor tejszerű, zavaros lett, tisztátalansága bebizonyosodott ha ellenben tiszta, átlátszó, bátran használhatjuk főzésre és ivásra.

Szennyes ablakok tisztítása. Kifütnő szert ajánlanak a szennyes ablakok tisztítására. Öt krajczár ára angol kénsavat és ugyanannyi áru salétromsavat, amelyet a gyógytárban vettünk, összeöntünk. E folyadékból egy evőkanállyal keverünk 3 kanálnyi vízhez és ezzel megmossuk az üveget, nehá y másodpercz múlva porrá tört krétát szórunk rá, de csak olyan keveset, hogy a réta sísteregjen; aztán elkenjük az egész üveglemezen, száraz ruhával letöröljük. A savanyu víz minden piszkot letisztít és megszépíti. Akármilyen pecsét, még az olajfestékes foltok is elpusztulnak.

Rejtélyes utas.

— Saját tudósítónktól. —

Egy ismeretlen nő rejtélyes magaviselete nagy rémületet okozott a hétfőn délután Brassó felől Kolozsvárra induló sz-

mélyvonaton. Virágosvögy tájékán egyik alagut előtt, mikor a lokomotív és egy-két kocsit már bent volt az alagutban, a vonat hirtelen megállott. Nagy sikoltozás, ijedség keletkezett, azt hitték az utasok, hogy a vonat kisiklott.

A vonatot azonban az egyik kalauz azért állította meg, mert az alagut közelében egy nő kinyitotta a kocsit ajtaját s a lépcsőre lépett leugrásra készen. Mihelyt a vonat lassította menését, a nő rögtön leugrott és futásnak eredt, aztán eltűnt a környék sűrű bokrai közt.

Keresésére nem jutott idő, nem volt a vonat olyan helyen, hogy tanácsos lett volna soká ott időzni, így hát a vonat folytatta utját anélkül, hogy a rejtélyes eset magyarázatát meg tudhatta volna a megriadt utazóközönség.

CSARNOK.

Angyal és ördög.

(Folytatás.)

A vendéglősné örvendezett, hogy szóval ilyen jól tartotta vendégét. Hanem azt már nem itélhette meg, mert hiszen nem láthatott a Mari asszony szívébe, hogy az ő szavai milyen hatást tettek vendégére. Ha úgy szívében láthatott volna, bizonyára megborzad a hatástól, amit szavai előidéztek.

Mari asszony csaknem elszédült, mikor ezeket a szavakat hallotta.

— Hiszen akkor az ő törekvése hiába való. Későn jött. Hadák már megalkudott elleneivel. Hiszen ez romba dönt mindent. Milyen esztelenség s milyen könnyelműség volt ez. Hát mit remélt ettől Hadák, hogy majd Dércziék a szívökre ölelik. No hát akkor csalódott, nagyon csalódott, mert éppen ők lesznek azok, akik Hadákban nem látnak mást, mint aki az ő boldogságukra tört s aki pénztört arra a hitvány szerepre vállalkozott, hogy minden nyugalmaukat megdöntse. És én P... Hiszen engem Dércziék meghitt cselédöknek tekintettek, hát hihette azt Hadák, hogy annak daczára, amit tettem, Dércziék előtt lehetnék. Nem!... Nem!... Mást gondolok én és ez lesz az igaz... Hadák is szabadulni akar tőlem. Végre is neki jó lenne a gazdaság és az évi jövedelem, de úgy, ha maga választhatna oldala mellé olyan asszonyt, a kit szeret s nem kell megtűrnie azt, a kit, mint engem — a körülmények kényszerítettek hozzá. De Hadák, ha így gondolkozott, nagyon rosszul gondolkozott... Ő engem ki akart

játszani. No hát megmutatom, hogy az nem megy olyan könnyen, sőt ellenkezőleg, én fogom őt kijátszani.

A vendéglősné tovább beszélt és Mari asszony hirtelen félbeszakította:

— Azt tudja meg nekem, hogy az a társaság, most, hogy czélját érte, mikor utazik el innen. Mert annyi bizonyos, hogy tovább nem maradhatnak. Velük akarok utazni, meg akarom őket lepni s majd akkor a vendéglősné asszony is látni fogja, hogy mennyire megőrülnek ők ennek.

(Folyt. köv.)

M. Á. vasutak menetrendje 1901. május hó 1-től.

Debreczenből indul:		d. u.	é. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16	
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01	
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36	
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27	
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12 —	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 10	
Szatmár—M.-Sziget felé	d. tu.	3 56	
Szatmár—M.-Sziget felé	es e	7 58	
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56	
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17	
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este	6 46	
Csak Szatmárig	reg.	5 10	
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22	
Miskolcz—Kassa felé	este	6 58	
Szerencs—S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4 01	
	m. áll. v.-től	reg.	5 28
H.-Böszörmény—	vásártérről	reg.	5 51
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. v.-től	d. u.	4 06
	vásártérről	d. u.	4 15
	m. áll. v.-től	d. e.	11 20
	vásártérről	d. e.	11 29
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4 42	
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —	
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 21	
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31	
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 56	
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 48	

Budapestre érkezik:		d. u.	é. p.
A reggel 9 ó. 10 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1 40	
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz. v.	este	8 50	
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reg.	5 1	
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9 40	

Budapestről—Debreczenbe indul:		d. u.	é. p.
A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz. v.	reg.	6 50	
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz. v.	reg.	8 30	
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2 00	
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	7 05	
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	9 15	

Debreczenbe érkezik:		d. u.	é. p.
Budapest felől gy. v.	d. e.	11 44	
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36	
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6 36	
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	3 3	
Budapest felől	reg.	7 41	
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	8 03	
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 32	
" " " " gy. v.	d. u.	3 55	
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12	
Csak Szatmárról	este	6 45	
" " " " (gyorsv.)	reg.	8 46	
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencz felől	déli	12 07	
Kassa—Miskolcz felől	este	7 53	
	reg.	8 03	
	reg.	8 17	
B.-Sz.-Mihály—	este	6 14	
H.-Böszörm. felől	este	6 35	
	d. u.	3 21	
	d. u.	3 30	
F.-Abony felől vásártérről	d. u.	5 28	
" " " " m. á. v.-hoz	d. u.	5 45	
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérről	reg.	7 42	
" " " " m. á. v.-hoz	reg.	8 —	
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18	
	d. u.	3 13	

MIHALOVITS J. gyógyszerháza
a „Kigyó“-hoz Debreczenben.

Ajánlja:
HARMAT-ARCZPORÁT (pouder)

mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arczbőrt. Kifütnő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekeedik bármilyen arcvagy rizsponnal. Jól tapad s igen jól fed.

A Harmat-Crème a Harmat szappannal együtt használva az arczbőrt fűdév széppé teszi s megóvja a megránczosodástól.

(Kapható 3 színben fehér, rózsás s crème színben) minta doboz Harmat-pouder ára 50 fillér. (pamacsosal 60 fillér.) Nagy doboz ára 1 kor. 80 fillér.

Ajánlja továbbá következő arczporait:
BERLINI FETTPOUDER (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fill.
VELUTIN POUDER (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.

Apró hirdetések.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 8 fillér.

Apróhirdetések előre fizetendők.

Apró hirdetések

felvétetnek a

kiadóhivatalban,
Főter, Biedermann-palota.

Allást keresők

és

munkaadók,
vevők és eladók,
bérlők

és

bérbeadók

mindazok, akik a nagy közönség köréből keresik az érdekelt feleket,

hirdessenek

a „Debreczeni Ujság”

APRÓ HIRDETESEK

rovatában.

Katona keztyük mosása, javításal együtt párja 16 fillér (8 kr.) Péterfia-utca 37. szám.

Fűszerüzlet új berendezéssel eladó, esetleg berendezés külön. Czim a kiadóhivatalban.

Jó zongora félverseny meteor bicikli, üveges könyvszekrény, nagy Kossuth kép, bútorok eladók. Czim a kiadóhivatalban.

Igyunk ebesi ártézi üdítő vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár: Piacz-utca 7. szám.

Naponta friss Prágai sonka egész nyáron kapható Tóth Kálmán fűszer üzletében.

Könyvelésben és levelezésben járatos leány pénztárnoknőnek azonnal felvétetik. Schweitzer Testvérek czégnél. Szép folyóírás feltétlenül megkivántatik.

Szintartó gyermek, női és férfi harisnyák minden minőségben jutányos áron beszerezhetők. Márton Gyula férfi és női divatüzletében, Bika szálloda mellett. Harisnya fejeleéseket elvállal.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle Pemetefü czukorka. Kapható Borsy-czukrászdában és Franciscs és Jóna urak üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Részlet üzlet. Minden nős és állandó lakással bíró egyén csekély heti, vagy havi részletfizetésre vásárolhat vásznakat, kész férfi és női öltönyt, női kabátok és gallérokat és mindenféle kézműárakat Kaiser Salamon üzletében, Hatvan-utca 2. sz.

Gyógyszerész gyakor- noknak egy 6 osztályt végzett fiatal ember helybeli gyógyszerertárba felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Birtok-bérlés.

Pusztá-Doboson haszonbérben birom a Zoltán-féle mintegy

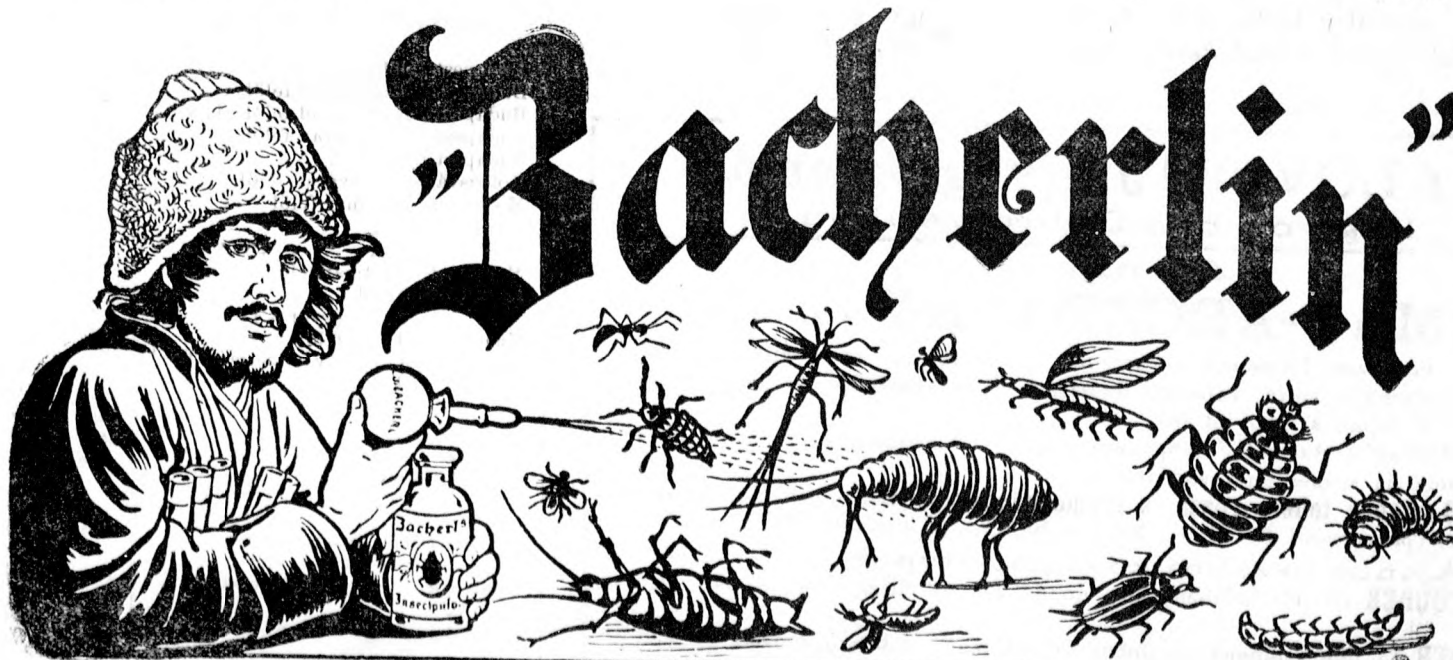
580 (1200 □) holdas birtokot,

amely bérletem 3 év múlva lejár. Hajlandó vagyok azonban ezen bérletet a folyó év végével, esetleg azonnal, az ideai terméssel együtt, reális bérlőnek minden haszon nélkül, saját árban átadni.

Schwarcz Jakab,
Nyir-Vaja.

Mint felülmulhatatlan, csakis a Zacherlin féregpor használhat.

„Vásároljon ön csak üvegekben“ Debreczenben Békés Emil, Bán László, Csanak József, Csicsó Lajos, Czeglédi Józsefné, Csillag József, Deutsch Lajos, Félégyházy János, Franciscs és Jóna, Frics K., Ganofszky L., Geréby F., Gőczey I., Havas József, Hirsch F., Klein Bernát, Kohn Simon, Komlássy Lajos, Kohn Henrik, Kondor J. és fia, Kentsek Géza, Kovács Mihály, Leidenfrost Ármán, Lusztig K., Máyer József

Parti Ferencz, Lindenfeld J. Jenő, Kiss Géza, Riekl József, ifj. Kósa Lajos, Rosenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Róth Ignác, Szabó Zsigmond, Szentkirályi Tivadar, Térey József, Tóth Kálmán, Várray József, Várray János, Jánossy Béla, Neumann és Weisz, Kornhoffer J., Berettyó-Ujfalu: ifj. Weissenberg I., Er-Mihályfalva: Grósz H., Lévy V., Polák Móritz, H. Bőszörmény: Gemünberck József, H. Szoboszló: Körner Béla, Tisza-füred: Schön Jakab, Weismann József.